

Yhteiskunnalliset innovaatiot yhteiskunnan haasteiden ratkaisijoina –webinaarisarja

Yhteisöjen ratkaiseva merkitys innovaatioille

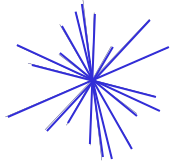
24.4.2026 Yhteisöt yhteiskunnallisten innovaatioiden ytimessä

Leena Alanko

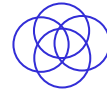
Vanhempi asiantuntija, Demos Helsinki

leena.alanko@demoshelsinki.fi

Lyhyesti Demos Helsingistä

Olemme kansainvälisesti toimiva, voittoa tavoittelematon ja **riippumaton ajatushautomo**. Olemme toimineet Helsingistä käsin vuodesta 2005 asti.

Tiimiimme kuuluu yli **70 ammattilaista** sekä laaja kansainvälinen verkko yhteistyökumppaneita.

Toimimme **yli 30 eri maassa yli 100 vuosittaisen projektin kautta**. Tarjoamme konsultointia, teemme tutkimusta ja rakennamme koalitioita.

Luomme polkuja kohti reiluja, kestäviä ja iloisia yhteiskuntia.

Työskentelemme **hankerahoitteisesti**. Yhteistyökumppaneihimme kuuluu valtiollisia toimijoita, kansainvälisiä järjestöjä, kansalaisyhteiskunnan järjestöjä, yrityksiä, hyväntekeväisyysjärjestöjä ja huippuyliopistoja ympäri maailmaa.

Keskitymme **viiteen yhteiskunnan aihe-alueeseen**: hallintoon, talouteen, infrastruktuuriin, teknologiaan ja toimijuuteen.

Luomme polkuja kohti reiluja, kestäviä ja iloisia yhteiskuntia

Kumppanimme

DEMOS HELSINKI

~20
vuotta kokemusta

~100
projektia vuosittain

70+
työntekijää

30+
maata

Yhteiskunnalliset innovaatiot murroskohdissa

Mitä tarkoitamme sosiaalisilla innovaatioilla?

“Sosiaaliset innovaatiot ovat uusia palveluita, tuotteita tai prosesseja –, jotka tarjoavat yhteiskunnan tarpeisiin ja ongelmiin ratkaisuja, jotka ovat parempia kuin vakiintuneet vaihtoehdot. Niiden tavoitteena on yhteinen hyvä ja parantunut hyvinvointi.”

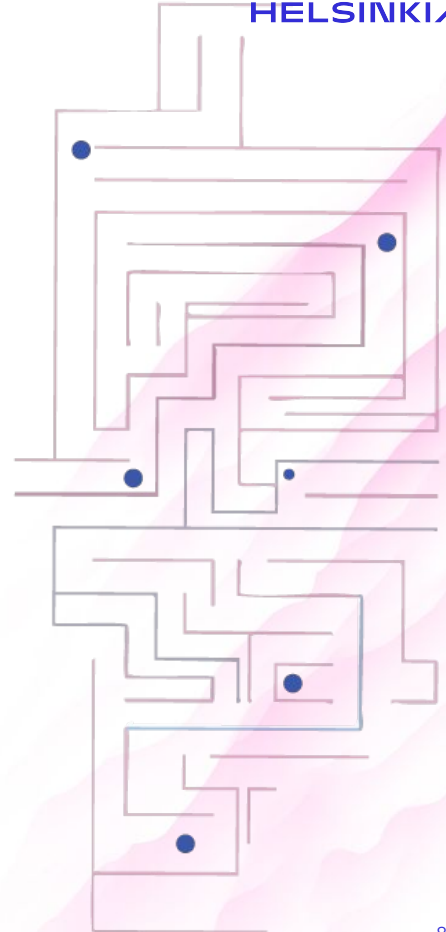
Kriisiytyneet yhteiskunnat tarvitsevat muutoksen ajureita

Kukaan ei ole valmis suuriin ja nopeisiin muutoksiin. Yhteiskuntien mannerlaattojen liikkussa niiltä on kuitenkin mahdotonta välttyä. Paine toimia kasvaa.

Edessämme on valintoja, jotka muovaavat tulevaa vuosikymmenien päähän. Ongelmana on kyvyttömyytemme käsittää muutosten mittaluokkaa. Olemme jumissa vanhoissa toiminnan ja ajattelun malleissa – malleissa, joiden oletukset eivät pidä enää paikkaansa.

Muuttuminen on vaikeaa. Matkalla vastaan tulee kapeikkoja ja mutkia, joskus jopa ylitsepääsemättömiä esteitä.

Tärkeintä on muistaa, ettei kukaan ole muuttanut maailmaa yksin, eikä tule tekemään sitä tulevaisuudessakaan. **Muutos voi tapahtua yksilöiden ja yhteisöjen yhteistyöllä.**

Mistä puhun tänään?

1. Esimerkkejä siitä, kuinka yhteisöt voivat olla mukana rakentamassa **yhteiskunnallista visiota**
2. Esimerkkejä siitä, kuinka yhteisöt ovat paljastamassa **juurisyitä innovaatioille**
3. Esimerkkejä siitä, kuinka yhteisöt otetaan mukaan innovaatioiden validointiin ja **kokeiluun**

1. Yhteisöt rakentamassa yhteiskunnallista visiota

Ilman **yhteisiä**
näkemyksiä
tulevaisuuksista meillä
olisi **toiminnan** sijaan
vain **reaktioita**.

Yhteisöt yhteiskunnallisen vision rakentamisessa, miksi?

Ilman erilaisten yhteisöjen osallistumista visio jää kapeaksi – yhteiskehittämällä siitä tulee yhteinen, toimiva ja kestävä.

- **Paremmat ratkaisut**
→ arjen ymmärrys tuo toimivuutta
- **Luottamus & legitimitetti**
→ ihmiset sitoutuvat, kun saavat vaikuttaa
- **Hyvinvointi & merkityksellisyys**
→ osallistuminen vahvistaa yhteisöllisyyttä
- **Oikeudenmukaisuus**
→ myös hiljaiset äänet mukaan
- **Toteutettavuus**
→ yhdessä tehty myös toteutuu

Skotlannin tulevaisuus: toimintaympäristökatsaus nuorten kanssa

Demos Helsinki toteutti Skotlannin hallituksen toimeksiannosta projektin, jonka tavoitteena oli kehittää ja toteuttaa toimintamalli ja menetelmä nuorten osallistamiseksi keskusteluun Skotlannin tulevaisuudesta seuraavien 10–20 vuoden aikana. Työ kytkeytyi osaksi Skotlannin hallituksen laajempaa ennakointityötä (horizon scanning).

Projektissa pyrittiin sekä ymmärtämään nuorten näkemyksiä ja prioriteetteja että luomaan uusi toimintamalli nuorten osallistamiselle osaksi hallinnon ennakointityötä.

Nuoria ei ainoastaan kuultu, vaan heidät otettiin mukaan yhteiskehittäjiksi ja fasilitaattoreiksi. Tämä toteutettiin muun muassa perustamalla Scottish Youth Parliamentin jäsenistä koostuva "Investigation Team", joka osallistui prosessin suunnitteluun ja toteutukseen.

Keskeisessä työpajassa hyödynnettiin luovia, visuaalisia ja kokemuksellisia menetelmiä, jotka tukivat nuorten syvempää tulevaisuuden pohdintaa. Työskentelyn tukena käytettiin myös trendikortteja, jotka perustuivat Skotlannin hallituksen ennakointitutkimukseen.

Hanke tuotti alustavia havaintoja ja nousevia hypoteeseja nuorten näkemyksistä Skotlannin tulevaisuudesta. Lisäksi se loi osallistavan menetelmän nuorten kytkemiseksi ennakointityöhön – menetelmän, jota voidaan jatkossa kehittää osana Skotlannin tulevaisuustyötä.

Asiakas:

Skotlannin hallitus (rahoittajana UK Government Office for Science)
viser – Foresight and Capability Unit

Aikataulu:

2025

Yhteys Demos Helsingillä:

Lilybell Evergreen

[Lisätietoja täältä](#)

Diakonissalaitoksen Ilmiöasema ja yhteistyö VM:n Avoimen hallinnon kanssa

- Diakonissalaitos käynnistänyt vuonna 2023 oman tulevaisuustyönsä nimeltään [Ilmiöasema](#).
- Tavoitteena oli laajentaa tulevaisuusvaltaa viemällä tulevaisuuskeskustelut niihin yhteisöihin, joilta ei yleensä kysytä tulevaisuudesta – eli omien asiakkaittensa ja kävijöidensä luo (mm. NEET-nuoret, opioidikorvaushoidossa olevat, Asunto ensin -asiakkaat, liikkuva väestö).
- Työskentelyn tuloksia on käytetty Diakonissalaitoksen omassa kehitystyössä.
- 2026 Sitran rahoittama projekti jossa yhteistyötä Avoimen hallinnon kanssa. Tavoitteena varmistaa, että myös hiljaisimmat äänet huomioidaan valtionhallinnon päätöksenteon valmistelussa.

2. Yhteisöt avaamassa juurisyitä innovaatioille

Hyvä elämä Jampassa

Hyvä Elämä Jampassa –projektissa kehitettiin Järvenpään Jampan aluetta tukemaan asukkaidensa hyvinvointia yhdessä asukkaiden kanssa. Projektin tuloksena Järvenpään kaupunki sai asukkaiden kanssa toteutettuja ratkaisuja kaupunkilaisten tarpeisiin sekä kaupungille räätälöidyn asukaslähtöisen kaupunkikehittämisen manuaalin. Lisäksi kaupunki muodosti uusia yhteyksiä Jampan alueen kehittämisestä kiinnostuneisiin asukkaisiin.

Demos Helsinki auttoi Järvenpään kaupunkia tunnistamaan Jampan alueen kehittämiskohteet yhdessä asukkaiden kanssa. Projektissa toteutettiin kaksi asukastyöpajaa, joissa asukkaat ideoivat konsepteja Jampan alueen viihtyvyyden lisäämiseksi.

Sekä asukkaiden kanssa kehitetyt konseptit että työpajojen toteutus dokumentoitiin kaupungille hyödynnettäväksi asukaslähtöisen kaupunkikehittämisen manuaaliksi.

Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijaryhmä osallistui hankkeeseen toteuttamalla asukashaastatteluita Jampan alueella työpajojen taustamateriaaleja varten.

ASIAKAS:

Järvenpään Kaupunki

TYÖN AIKATAULU:

2017

DEMOS HELSINGIN YHTEYSHENKILÖ:

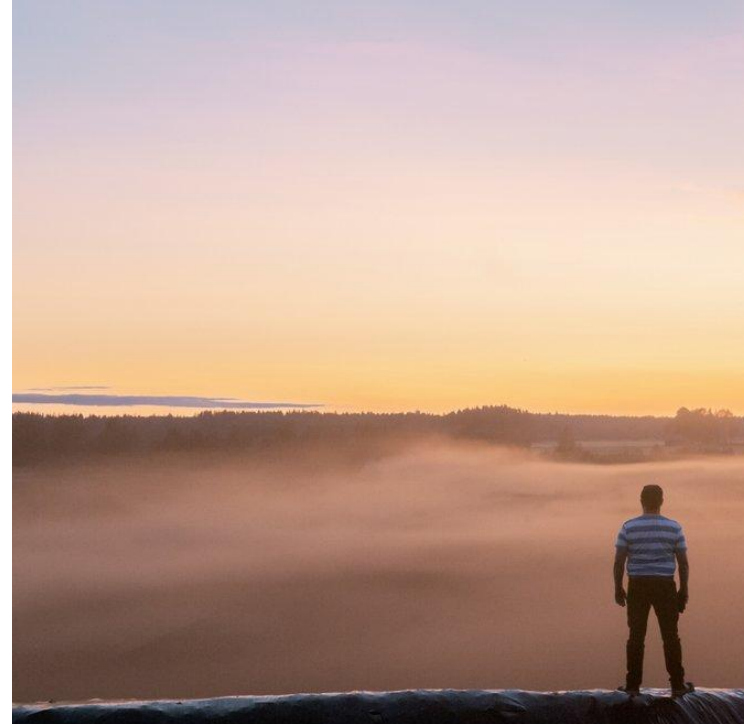
Leena Alanko

TANDEM yhteisöjen kanssa kehitettyjä polkuja kohti oikeudenmukaista siirtymää

EU on sitoutunut kunnianhimoisesti vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä merkittävästi vuoteen 2030 mennessä ja saavuttamaan ilmastoneutraaliuden ensimmäisenä maanosana vuoteen 2050 mennessä. Yksittäiset maat kohtaavat kaksoishaasteen: niiden on samanaikaisesti vähennettävä päästöjä ja lievennettävä siirtymän kielteisiä vaikutuksia tietyille ryhmille ja alueille, jotta siirtymä olisi oikeudenmukainen.

TANDEM on Horisontti-rahoitteinen tutkimushanke, jonka tavoitteena on kehittää ja toteuttaa oikeudenmukaisen siirtymän polkuja **osallistamalla siirtymästä mahdollisesti kärsiviä tai siihen vaikuttavia toimijoita päätöksentekoon**. Hankkeessa pilotoidaan kansalaisosallistumisen menetelmää Brysselissä (Belgia), Innsbruckissa (Itävalta), Pohjanmaalla (Suomi), Kataloniassa (Espanja) ja Krzywczassa (Puola). Lähestymistapa kokoaa laajan sidosryhmäjoukon ja pyrkii siirtymään lyhyen aikavälin työllisyys- ja päästötarkastelusta kohti pitkän aikavälin alueellisia kehitysvisionia.

Tämä deliberatiivinen prosessi ohjaa systeemistä vaikutustenarviointia, joka puolestaan tukee yksittäisten toimenpiteiden arviointia. Julkiset viranomaiset osallistuvat paneelien alku- ja loppuvaiheisiin tarjoten näkemyksiä poliittisista, sosiaalisista ja taloudellisista tekijöistä, jotka tulee ottaa huomioon. Lisäksi yksityisiä yrityksiä kutsutaan mukaan tuomaan näkemyksiään haastattelujen ja kyselyiden kautta.

CLIENT:

Horizon Europe / European Commission

SCHEDULE:

Sept 2022 - August 2025

LINK TO THE PUBLICATION:

<https://tandem-heu.eu/>

Miten yhteisöt mukaan innovaatioiden kokeiluun?

A hand holding a hammer with a wooden handle and a metal head. The hammer is positioned horizontally. Below the hammer's head, a small wooden peg is visible on a wooden surface. The background is a plain, light-colored wall.

Olemassa olevat ratkaisut
eivät riitä.

Yritys ratkaista systeemisiä ja
nousevia yhteiskunnallisia haasteita
olemassa olevilla ratkaisuilla on kuin
ottaisi käyttöön suuremman vasaran
... vaikka todellisuudessa

**tarvitsisimme aivan toisenlaisen
lähestymistavan.**

Kokeilemisen 4 hyötyä

Hyöty 1: Mahdollistaa yhteiskehittämisen

Palvelustani, tuotteestani tai politiikkateosta tulee parempi siksi, että **kokeiluilla sitä voidaan kehittää yhdessä niiden kanssa, joille ratkaisu on tarkoitettu.**

Kokeilemisessa ratkaisu viedään jo varhain muiden nähtäväksi ja testailtavaksi, jolloin testaajista tulee ratkaisun kehittäjiä.

Hyöty 2: Vähentää riskejä

Kokeileminen vähentää riskejä, koska se auttaa tunnistamaan innovaation siemenen heikkoudet varhain ja myös kehittämään ratkaisua havaintojen pohjalta. On myös mahdollista, että kehittäminen lopetetaan alkuunsa.

Oikeaoppinen kokeileminen etenee asteittain: ensimmäiset testit ovat hyvin kevyitä ja pienelle joukolle tehtyjä. Siksi epäonnistumiset eivät ole ongelma.

Hyöty 3: Auttaa jättämään mukavuusalueen

Usein ilmeisimmät ratkaisut eivät ole parhaita ratkaisuja. Onnistumisen pakko ohjaa kuitenkin kohti varmoja suuntia.

Koska riskit ovat huomattavasti pienemmät, kokeileminen rohkaisee ajattelemaan luovasti.

Jos onnistumiseen ei ole välitöntä pakkoa, voidaan testata myös riskialttiimpia, innovatiivisempia ja epäintuitiivisempia ratkaisuja.

Hyöty 4: Näyttää mikä toimii, mikä ei

Kokeilumenetelmillä on mahdollista tuottaa luotettavaa näyttöä siitä, miten hyvin ratkaisu toimii tai ei toimi.

Näytöstä on usein suuri hyöty, kun ratkaisun rahoitus- tai skaalaustarvetta perustellaan esimerkiksi rahoittajalle, sidosryhmille tai vaikkapa hallitukselle.

Tilastollisin menetelmin toteutetut arvioinnit tehdään useimmiten silloin, kun ratkaisun toimivuudesta on jo alustavaa ymmärrystä.

SFV Start! –Haastekilpailu – Poikien hyvinvointi

Demos Helsinki suunnitteli ja fasilitoi kahden säätiön kanssa SFV Start! –kilpailun jossa etsitiin ja kehitettiin innovatiivisia, vaikuttavia ratkaisuja poikien hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Ongelma

Iso osa nuorista voi hyvin, mutta pojat kohtaavat myös erityisiä haasteita esimerkiksi koulussa, terveydenhuollossa ja sosiaalisessa osallisuudessa. Nämä haasteet jäävät usein huomiotta, koska perinteiset yhteiskunnalliset käsitykset liittyvät maskuliinisuuden pikemminkin etuoikeuksiin kuin haavoittuvuuteen. Tämän seurauksena poikien erityiset vaikeudet – joihin vaikuttavat myös esimerkiksi sosioekonominen tausta, seksuaalinen suuntautuminen ja kulttuurinen tausta – jäävät usein käsittelemättä. Poikien hyvinvoinnin parantamiseksi on selkeä tarve vahvistaa tukirakenteita ja edistää monipuolisempaa ja rakentavampaa keskustelua maskuliinisesta identiteetistä.

Mitä teimme

Demos Helsinki suunnitteli ja fasilitoi SFV Start!in, avoimen innovaatiokilpailun, jonka tavoitteena oli löytää uusia ratkaisuja poikien hyvinvoinnin tukemiseksi. Työ sisälsi taustatutkimuksen haasteen määrittelemiseksi, prosessin suunnittelun, tiimien rekrytoinnin avoimen haun kautta, tuomariston työn koordinoinnin tiimien valitsemiseksi, tiimiviestinnän sekä kiihdytysvaiheen fasilitoinnin, johon kuului yksi bootcamp, kaksi työpajaa, kokeiluvaihe sekä henkilökohtaista mentorointia. Kilpailun tuloksena syntyi viisi uutta ja innovatiivista ratkaisua, joille myönnettiin yhteensä 200 000 euroa toteutusta varten.

ASIAKAS:

Svenska Folkskolans Vänner ja Brita Maria Renlund's Minne –säätiöt

AIKATAULU

02/2025– 02/2026

DEMOS HELSINGIN YHTEYSHENKILÖ

Julia Jousilahti

Yhteiskunnalliset innovaatiot ja yhteisöt

Tarve yhteiskunnallisille innovaatioille on tässä ajassa kriittisempi kuin koskaan.

- Esimerkiksi teknologisten innovaatioiden ohella tarvitsemme juurikin yhteiskunnallisia innovaatioita.
- Yhteiskunnallisten innovaatioiden ratkaisuvoimaa ei tulisi "rajoittaa" vain sosiaaliin haasteisiin, vaan ymmärtää niiden merkitys myös muille yhteiskunnan osa-alueille: turvallisuus, teknologia, talous. Ne eivät ole erillinen lohkonsa.

Yhteisöt ovat erottamaton osan yhteiskunnallisia innovaatioita:

- Niiden kanssa määritellään **pitkän aikavälin tavoitetilaa**
- Niiden kanssa ymmärretään yhteiskunnallisen **haasteen juurisyitä**
- Niiden kanssa innovaation alkua **kokeillaan** ja ohjataan oikeaan suuntaan.

*Hyvinvointivaltio ei
syntynyt "tyhjästä". Se
oli määrätietoisten
yhteiskunnallisten
innovaatioiden
summa.*

*Voimmeko toistaa
tämän prosessin
ja muokata jälleen
järjestelmämme
niin, ettei ketään
jätetä jälkeen?*

Kiitos tästä hetkestä!

24.4.2026 Yhteisöt yhteiskunnallisten innovaatioiden ytimessä

Leena Alanko

Vanhempi asiantuntija, Demos Helsinki

leena.alanko@demoshelsinki.fi